N°. 58. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
[illegible] tot zes regels . . . . f 1.00.
[illegible] regel meer . . . . " 0.15.
[illegible] behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 2 AUGUSTUS.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hend[illegible]straat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . " 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 60, Ned. Cour.

BERIGT.

[illegible] de aandacht van den handel [illegible] en van de lezers dezer Courant in het bijzonder op de rubriek "ADVERTENTIËN" in dit Dagblad geopend.

Overal in ons vaderland in aanzienlijken getale verspreid, beloven advertentiën, in deze Courant tegen zeer billijken prijs geplaatst, door de duizende lezers, aan wie ze onder de oogen komen, de vruchten, welke men van advertentiën verwacht.

Berigten van geboorte, huwelijk en overlijden worden door de Uitgevers, gratis, in DE INDIËR opgenomen.

JOH. NOMAN EN ZOON.

Eenige anti-revolutionnaire «eigenaardigheden.»

Blijkbaar is *de Nederlander* in groote verlegenheid geraakt, door het onomstootelijk bewijs, door ons geleverd, dat "*de anti-revolutionnaire partij, gewoonlijk, "in een ander laakt, wat zij zelve niet schroomt te doen, "als haar belang dit meêbrengt*".

De *Nederlander* komt er herhaaldelijk op terug, en tracht — doordrongen van het besef, dat aan zijn gezag eene gevoelige wonde is toegebragt — door alle mogelijke anti-revolutionnaire "eigenaardigheden" de [illegible] te komen.

Het [illegible] de gevolgen, te gewigtig, om, in verband met een artikeltje, heden door de *Nederlander* geleverd, niet nog ééns herinnerd te worden.

Wat is gebeurd?

De *Tijd*, sprekende over de aangeboden godsdienstwet, zeide onder anderen:

"De Katholieken zullen toonen, dat, waar het hun regt geldt, dat zich de regering vermeent te kunnen schenden, geen vrees hen zal weêrhouden, om tot den laatsten man voor hun goed regt op te komen, en dat te verdedigen door alle geschikte middelen, die de goddelijke voorzienigheid hun aan de hand geeft."

Naauwelijks was die taal gesproken, of de *Nederlander* waarschuwde "om zich te wachten voor dergelijken toon"; verklaarde "dat zoodanige hartstogtelijkheid van de beoordeelaars geen gunstigen dunk gaf"; en betuigde, dat "*al wat naar bedreiging* ZWEEMDE, niet enkel, om een *zacht* woord te gebruiken, ONVOEGZAAM was".

Daarop hebben wij — onder de *uitdrukkelijke verklaring*, dat wij in geenen deele wilden geacht worden te beoordeelen, of de *Tijd* regt had en billijk handelde, van *aldus* te spreken (*Grondwet* n°. 48), alleen aangetoond, uit eene redevoering, den 24 Maart 1852 door den Heer GROEN VAN PRINSTERER uitgesproken, dat deze [illegible] nog in veel hartstogtelijker toon ge[illegible] had ter verdediging van eene nog meer be"paalde bedreiging van ongehoorzaamheid aan de wet"; en dat alzoo de *Nederlander* onbevoegd was, om de *Tijd* over de boven aangehaalde uitdrukkingen aan te vallen, zonder de beschuldiging te staven: "*dat de "anti-revolutionnaire partij, gewoonlijk, in anderen laakt, "wat zij zelve niet schroomt te doen, als haar belang dit "meêbrengt*".

Wat werd, in de allereerste plaats, ter ontzenuwing van dit bewijs geantwoord?

Dat wij niet hadden gelet op eene anders nog al bekende spreuk: "*qui bene distinguit bene docet.*" En waarom niet? "Omdat in het voorjaar van 1852 de Heer GROEN in de Tweede Kamer gezegd heeft, dat [illegible] gevallen zijn, waarin men verpligt is te verklaren, "dat men aan eene voordragt van wet, wanneer ze "wet wordt, niet zal gehoorzamen; namelijk dan, *en "dan alleen*, wanneer men, te regt of ten onregte, de "wet in strijd rekent met eene *hoogere wet.*" De *Nederlander* verklaarde vervolgens, dat zij "*desniettemin* beaamde, ook in 1853, volkomen, hetgeen de Heer GROEN in 1852 gezegd heeft."

Onze repliek was zeer eenvoudig: dat namelijk ook *de Tijd* slechts had gesproken van ongehoorzaamheid, van wege strijd der wet, te regt dan of ten onregte, met eene hoogere [illegible] "desniettemin" beaamd werd, wat de Heer GROEN in 1852 heeft gezegd, wij inderdaad regt hadden met te verklaren: "dat "de anti-revolutionnaire partij, gewoonlijk, laakt in an"deren, wat zij zelve niet schroomt te doen, als haar "belang dit meêbrengt."

Op deze repliek was het antwoord van *de Nederlander* anti-revolutionnair eigenaardig. "Ter kenschetsing der wederpartij" gaf dat blad *een gedeelte* terug van de door ons aangehaalde redevoering des Heeren GROEN, en legde, door het mededeelen van het corpus delicti, eene onkieschheid aan den dag, anders van die zijde ongewoon, en tevens een zedelijken dwang op aan zijne partij, om, met de ondubbelzinnigste schuldbekentenis onder de oogen, van haar vrijspraak te eischen.

Wij toonen dat voldingend aan; en nu zich niet meer kunnende keeren, waagt *de Nederlander* een luchtsprong, die van zijne zucht getuigt naar "loyale discussie"..... als het *anderen* geldt.

Nu vergeet *de Nederlander* plotseling den stand der quaestie; vergeet dat wij ons noch *voor* noch *tegen* hebben verklaard; dat wij alléén hebben gezegd: "GIJ moogt niet laken; want wat gij laakt, doet gij zelf...." en met een àplomb, die verstomd doet staan, schrijft de anti-revolutionnaire:

"Zoo was dezer dagen *de Grondwet* VERBAASD over het beweren, dat in sommige gevallen de verklaring van zich aan een voordragt van wet, als ze wet wordt, niet te willen onderwerpen, pligtmatig kan zijn."

Te regt protesteerden wij onmiddellijk tegen zoodanige kwade trouw, die "alle discussie onmogelijk maakt", en sommeerden *de Nederlander*, om aan te toonen, *wáár wij deze verbazing aan den dag hadden gelegd?*

Dadelijk is *de Nederlander* met het antwoord gereed.

"Toen het verklaarde, dat *de Grondwet* VERBAASD WAS.... "*dacht* het daaraan, dat de Heer VAN HOËVELL, op "24 Maart 1852, heeft behoord tot de 27 leden, die het gevoelen van den Heer GROEN, "*dat verzet tegen "de wet pligtmatig kan zijn*", weigerden te ondersteunen!!!"

Wij laten de uitlegging van het votum der 27 leden, die op 24 Maart 1852 den Heer GROEN niet ondersteunden, voor rekening van *de Nederlander*.

Daarentegen eischen wij, met ernst en nadruk, dat de *Nederlander* ons nu ook opgeve de redenen, die het blad leiden, "*om een votum van den Heer* VAN HOËVELL *te identifiëren met hetgeen* DE GRONDWET *gezegd of niet gezegd heeft*".

Wij vragen daarop een *duidelijk* antwoord, vrij van alle die "eigenaardige" taalwendingen, die opregte, ronde Hollanders slechts in het doolhof doen verwarren van anti-revolutionnaire haarkloverijen.

Wij eischen antwoord op de vraag: "Waarom *de Nederlander de Grondwet* vereenzelvigt met den Heer VAN HOËVELL?"

Maar, hoe dat antwoord zij, altoos blijft waar: "dat "door de revolutionnaire partij in anderen gelaakt wordt, "wat zij zelve niet schroomt te doen, als haar belang "dit medebrengt."

Gelijk wij, verklaart *de Nederlander* te zijn voorstander der openbaarheid. Deze verklaring doet ons genoegen, ofschoon zij in dit oogenblik overbodig scheen, nadat de Heer GROEN VAN PRINSTERER, op 27 Julij, zich in de discussie gemengd had, blijkbaar om zijdelings aan te toonen, dat hij gestemd had *tegen* de bekende beslissing, in Comité generaal genomen.

Ofschoon voorstander der openbaarheid, zou *de Nederlander* evenwel ons "voorbeeld niet durven volgen in "de mededeeling van 't geen in een Comité generaal "plaats gehad heeft; althans niet op zoodanige wijs als "in haar N° van 26 Julij geschied is."

De *Nederlander* schijnt dus minder bezwaar te hebben in de *mededeeling*, dan wel "in de *wijs* waarop dit geschied is". Het laatste is natuurlijk. De *Grondwet* zal kwalijk kunnen redeneren op "de wijs", waarmede *de Nederlander* zich zou kunnen vereenigen.

Maar, laat *de Nederlander* er op volgen: "Wij betwijfelen of al hetgeen door *het Reglement van Orde* niet is verboden, door een gevoel van *betamelijkheid* vergund wordt."

Mogen we hierop niet antwoorden: "Gij let niet op eene anders nog al bekende spreuk: *qui bene distinguit bene docet?*"

Het Comité generaal was niet belegd, *omdat* daarin staatsgeheimen werden behandeld; alleen omdat het een huishoudelijk onderwerp gold, waarbij het publiek geenerlei belang had, dat nimmer naar buiten kon werken. Wij hebben dan ook met geen enkel woord hooren spreken van 't geen over dat onderwerp in Comité generaal is gehandeld. Dat ware nutteloos, en alzoo onbetamelijk geweest.

Maar 't geen *wij* mededeelden betrof een onderwerp, *dat naar buiten werkt*, dat in het belang der openbaarheid, waarvan *de Nederlander* verklaart voorstander te zijn, *behoorde* bekend gemaakt te worden, opdat het mogelijk werd, dat van zoodanig besluit nog werd teruggkomen vóór dat daaraan uitvoering was gegeven.

Wij zien dus niets *onbetamelijks* in het openbaar maken van eene beslissing, voor het algemeen van belang, waarvan ons de bijzonderheden zoo welwillend waren medegedeeld.

Minder betamelijk achten wij het, om de zaak eerst te laten in uitvoering komen, en dan, *wetende* dat zij niet meer ongedaan kan gemaakt worden, te protesteren uit liefde voor de openbaarheid.

"De anti-revolutionnaire partij laakt, gewoonlijk, in een ander, wat zij zelve niet schroomt te doen, als haar belang dit meêbrengt."

Een nieuw bewijs.

In eene zoogenaamde refutatie van het uitmuntende geschrift van Dr. R. FRUIN, lezen wij heden in *de Nederlander* als een hoofd argument, dat 's mans voortreffelijke critiek van het anti-revolutionnaire staatsregt van Mr. GROEN VAN PRINSTERER ten eenemale onwetenschappelijk is, o. a.

"Ook aan Dr. Fruin is voorzeker het gezegde niet onbekend: ""Geef mij vier regelen van uw schrift en ik zal bewijzen dat ""gij de doodstraf verdiend hebt."" "Hoe gemakkelijk moet het "dan niet vallen uit een aantal werken, vooral wanneer men "op den zamenhang der zinsneden, waarvan men zich meester "maakt, geen acht geeft, van politieke dwaling en dwaasheid te "overtuigen; althans wanneer de beoordeelaar te gelijk tegenpartij "is, op onbevangenheid geen aanspraak maakt, en naar bewij"zen tot staving van het reeds uitgesproken vonnis rondgezocht heeft."

En dat durft *de Nederlander* aanvoeren als *hoofdmiddel* tot bestrijding van het betoog van Dr. Fruin? *De Nederlander*:

die geredigeerd wordt door eene dagelijksche opeenhooping van citaten; die honderde malen en *flagrant délit* is betrapt geworden op het *uit het verband rukken* van zinsneden, waarvan "men zich meester maakt";

die steeds uit citaten "gemakkelijk" tracht te overtuigen "van politieke dwaling en dwaasheid;"

die altijd "beoordeelaar is en te gelijk tegenpartij!!"

De "anders" nog al bekende spreuk: *qui bene distinguit bene docet*," schijnt door de anti-revolutionnaire te worden vertaald, door:

"Wat wij *willen* moogt gij *niet.*"

Proeve van een ietwes BESCHEIDEN *stijl van de Nederlander.*

"Hoe is het bijv. *mogelijk* dat Dr. Fruin wederom [illegible] *zijden* in het licht geeft over *de verwantschap* [illegible] *en Revolutie*, zonder vermelding zelfs van [illegible] GROEN zoo dikwerf EN NOG ONLANGS [illegible] ter karakterisering van het verschil [illegible] tegenstelling dezer twee wereld-historische rigtingen gezegd heeft?" (*Nederl* v. 1 Aug.)

Wij lezen in het dezer dagen, door ons ontvangen Julij-Nommer van het *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* het volgende, omtrent den raadselachtigen staat van zaken op Borneo. Wij gelooven, dat de inhoud van dat artikel thans, na aankomst van de Mail, der overweging dubbel waard is.

« Sedert de omverwerping der Chinesche oproerlingen op Borneo's Westkust, in het begin van 1851, hebben zij niet opgehouden, zorg te baren.

« Daarom zijn de expeditionaire troepen, die, boven de gewone bezetting van Sambas en Pontianak, derwaarts gezonden waren, aldaar in observatie gebleven; troepen, die men op Java zoo hoog noodig had kunnen hebben, indien onze wapenen te Palembang, onder den beleidvollen overste DE BRAAUW, minder geluk hadden gehad, of indien naar elders nog eene expeditie gezonden had moeten worden.

« Zijn onze berigten juist, dan heeft de Gouverneur-Generaal VAN TWIST de oplossing der kwestie afhankelijk gesteld van het antwoord op de vraag: Wat wil de Minister van Kolonien met Borneo?

« Hij zou tevens het alternatief hebben voorgesteld, om, namelijk, alles op den ouden voet terug te brengen, behoudens den schijn van 't gezag, dat het Gouvernement op de Chinezen verworven heeft; òf, om eene voldoende magt te erlangen, ten einde westelijk Borneo bepaald onder onze heerschappij te brengen.

« In afwachting van beschikkingen op deze voorstellen, heeft de Gouverneur-Generaal, naar men meldt, de verrigtingen van den resident WILLER, die zich te Batavia bevond, goedgekeurd, en hem naar Borneo doen terug keeren, met last om Sepang te bezetten, in het belang van de veiligheid en den eigendom der terugkeerende bevolking van Santekioe. Dit zou namelijk geschieden, *indien Taikon, dat Sepang vermeesterd had*, zulks zou willen gedoogen!

« Welke beschikking door den Minister van Kolonien genomen is, wordt ons niet gemeld, maar wel, dat de Vorsten van Sambas en Pontianac dubbelhartig zijn.

« Intusschen zou de resident WILLER voorgesteld hebben, om de blokkade der westkust te hervatten, ten einde de chinezen daarmede te dwingen. Of hieraan gevolg is gegeven, wordt ons niet medegedeeld; maar wel, dat aan denzelfden resident en den militairen kommandant is opgedragen, om gezamenlijk een rapport uit te brengen, strekkende ter finale regeling der chinesche aangelegenheden; welk rapport, vermits de beide rapporteurs het niet eens waren, ten gevolge heeft gehad, dat er al weder (voor de honderdste maal!) één hoofd-ambtenaar, als vredebode, naar Borneo is gezonden.

« Wij zullen nu zien, wat deze Gouvernements-kommissarls zal uitrigten. Intusschen hadden de Chinezen het hoofd weder opgestoken, en had de Ultra-demokratische partij de bovenhand. Daar nu deze partij in deze socialistische republieken juist onze bitterste en meest oorlogzuchtende vijanden is, mag men verwachten, dat het drama weder van voren af aan zal beginnen, ten ware den muitenden Chinezen werd ingewilligd, wat zij begeeren, en alzoo een staat van zaken werd bestendigd, die ons tot schade en schande strekt.

« Het wordt pligt, door openbaarheid licht te verspreiden over deze, zich meer en meer verwikkelende, Borneosche aangelegenheid. »

Buitenland.

ENGELAND.

Ofschoon sommige bladen het hebben wêersproken, schijnt het zich toch te bevestigen, dat de Koningin eerlang de magtige vloot, welke thans te Spithead vereenigd ligt, zal in oogenschouwd nemen.

Het Lagerhuis heeft de beraadslagingen over het regeringsbeleid in Indie voortgezet. Een amendement van Sir Pakington, waarbij de afschaffing van de zoutbelasting werd gevraagd, is met 117 tegen 107 stemmen goedgekeurd, ondanks de bestrijding van den Minister Sir Wood. Deze had verklaard dat de Indische king bevolking nog alleen deze belasting betaalde, en dat die niet kon gemist worden. Doch het inpopulaire van die belasting, welke 3 tot 400 pct. de waarde van het zout in Indie opdreef, deed ten slotte het amendement aannemen, ofschoon het van de oppositie-zijde was uitgegaan.

DUITSCHLAND.

De Bondsvergadering heeft eene vermeerdering van het militair contingent der Bonds-Staten uitgeschreven. De vermeerdering bedraagt een zesde van het cijfer der bevolking. Voor het overige blijft de militaire organisatie op denzelfden voet.

ZWITSERLAND.

De Bondsvergadering is den 30 Julij overgegaan tot de benoeming van den president en vice-president des Bondsraads voor 1854. Daartoe zijn gekozen de heer Frei-Herosé tot president, en de heer Ochsenbein, tot vice-president. Men weet dat laatstgemelde in 1848 tot voorzitter werd benoemd en zich door zijne houding veel vertrouwen heeft verworven.

OOSTENRIJK.

De Keizer zal zich eerstdaags naar de baden van Ischl begeven.

SPANJE.

De liberale partij heeft eene onverwachte zege behaald. Het kabinet kon tot geen besluit komen over het zooveel gerucht makende geschil betrekkelijk de ijzeren spoorwegen; dien ten gevolge hadden al de ministers, met uitzondering van den heer Moyano, minister voor de openbare werken, hun ontslag genomen. Genoemde heer vertegenwoordigde alleen de liberale partij in het kabinet en had zich tegen de gave aanneming van al de gedane inwilligingen verklaard. — Intusschen meldt het telegraphisch berigt, hetwelk deze tijdingen mededeelt, niet, of de koningin dit ontslag van bijkans alle ministers heeft aangenomen; en bij de vele ministeriele wendingen, welke in Spanje plaats grijpen, is het nog niet zoo zeker, of de heer Moyano niet ten slotte voor de afgetreden ministers zal moeten wijken. Men dient dus nadere berigten af te wachten.

TURKIJE.

Berigten van verschillende zijden houden vol, dat de Porte voorwaarden van schikking heeft aangenomen, welke voorloopig ook door den keizer van Rusland zijn aangenomen.

Men houdt het er voor, dat daarom nog wel zwarigheden van uitvoering bestaan; dat alles nog niet geregeld is; doch dat zooveel gewonnen is, dat Rusland en Turkije over den grond der zaak het eens zijn geworden. In dat geval, mag men zich met eenen vredelievenden afloop vleijen.

Te Parijs beweren wel sommige bladen, dat het Engelsch kabinet thans minder vredelievend zou zijn; dat het, even als het Fransche kabinet, het zijnen vertegenwoordiger te Konstantinopel euvel duidt, dat hij niet krachtiger gehandeld heeft; en de beidere geringen zouden haars ondanks tot de schikking willen toetreden. Doch een geacht blad noemt dat eene loutere hersenschim. „Wij zijn niet bekend (zegt dat blad) met den inhoud van de tusschen de kabinetten van Parijs en Londen gewisselde nota's; doch wij meenen te kunnen verzekeren, dat thans, zoo min als eene maand geleden, de Engelsche regering tot oorlog geneigd is; dat zij, bovenal, eene vredelievende uitkomst verlangde; en dat lord Redeliffe geenszins eene gisping beloopen heeft over zijn te Konstantinopel gehouden gedrag. Nu weet iedereen, dat de zoo gematigde, ja nederige taal van de Porte in haar protest (zie ons vorig No) inzonderheid aan de bemoeijingen van den Britschen gezant toe te schrijven is.

„Wij houden onze berigten, over de wezenlijke bedoelingen van de Britsche regering in deze geheele zaak als veel zekerder, dan alle geruchten, die deswege te Parijs worden uitgestrooid.”

Met deze vredelievende verzekeringen stemmen overeen:

Vooreerst de berigten uit Konstantinopel van den 18, ten andere tijdingen uit Weenen. Het schijnt dat de Porte nog geweifeld heeft, zoo lang zij zich met de hoop vleide, dat de vereenigde vloten de Dardanellen zouden doorstevenen; maar dat toen zij de zekerheid kreeg, dat dit het geval niet zou zijn, zij toegegeven heeft.

De *Times* geeft de twee volgende berigten uit Weenen, als het eerste van den 26 Julij:

„Men verzekert, dat de nota, waarbij de geschillen tusschen Rusland en de Porte zullen ten einde worden gebragt, zal geteekend worden op denzelfden dag, waarop de Russische troepen het bevel zullen ontvangen om de Donau vorstendommen te ontruimen.

Het schijnt niet, dat de gezanten der groote mogendheden de bedoeling hebben, hunne zomeruitstapjes te doen. Zij zijn in veelvuldig mondgesprek met den Oostenrijkschen gezant, den graaf Buol, en men houdt het er voor, dat de voorstellen ter bemiddeling een even goed gevolg te Konstantinopel als te Petersburg hebben gehad.

„De Porte heeft last gegeven, dat er, behalve de houtschepen, geen enkel schip uit de Zwarte Zee des nachts den Bosporus zou mogen doorzeilen. Op elk schip dat hiertegen zou handelen, zou geschoten worden. De Oostenrijksche gezant onderhandelt echter, om, voor het geval van ongunstig weder, uitzondering hierop toe te laten.”

Het ander berigt is van den 28 Julij en luidt aldus: „Berigten uit Konstantinopel doen allezins de hoop koesteren, dat, dank zij de gematigdheid, welke de baron v. Bruck aan den dag gelegd heeft, Redschid-pacha de voorstellen van Rusland heeft aangenomen. De vertegenwoordigers van de Europesche mogendheden hebben beloofd, dat zij van Rusland eene tegenverklaring zullen erlangen, waarin dit Rijk zou verklaren, dat het geenszins op de souvereiniteits-regten van den Sultan inbreuk wil maken.

„Eene andere depeche van Konstantinopel houdt in, dat de Porte en de vertegenwoordigers der Europesche mogendheden eenen voorslag hebben aangenomen, door den heer von Bruck tot het ontruimen der Donau-Vorstendommen gedaan.”

— Men weet, dat er van de Britsche zijden vele klagten zijn gerezen over de belemmering, welke de Donau-vaart van de Russische zijde zou ondervinden. Thans berigt men uit Weenen, dat vorst Gortchakof, opperbevelhebber van de Russische krijgsmagt in de Vorstendommen, in eenen brief aan den Britschen consul, verklaard heeft, dat hij alle noodige maatregelen zou nemen, om de Donau-mondingen vrij te houden voor de vaart, daar het de begeerte van Z. M. den keizer was, dat de handel der Vorstendommen geenerlei belemmering ondervond.

Een andere brief, aan de beide hospodars gerigt, behelst dezelfde belofte; maar de generaal voegt er bij, dat de leeftogt voor de Russische troepen tot denzelfden prijs moet geleverd worden, als waarop die prijs den 2 Julij, bij den intogt der Russische troepen, stond.

— Het Keulsche dagblad geeft berigten uit Jassy, volgens welke Rusland thans, door zijne agenten, in de Vorstendommen overeenkomsten doet sluiten met de eigenaars van bosschen, ten einde hout voor den scheepsbouw aan te koopen. Men weet, dat de bosschen van beide Vorstendommen rijk zijn aan keurig hout voor den scheepsbouw.

Dezelfde berigten begrooten de Russische krijgsmagt, de kozakken daaronder begrepen, die de grenzen zijn overgetrokken, op 110.000 man met 32 batterijen, en dat het derde legerkorps zich mede tot den intogt gereed maakte.

BRITSCH-INDIE.

De dagbladen bespreken in velerlei zin het gedrag van den gouverneur-generaal, Lord Dalhousie, en den generaal Godwin, opper-bevelhebber der troepen, in den oorlog tegen de Birmannen. De meeste bladen zijn verstoord over den langzamen gang van zaken, die aan de staatkunde van den gouverneur-generaal wordt geweten, waardoor vele soldaten aan ziekten en vermoeijenissen bezwijken. Aan den anderen kant versterken de Birmannen hunne stellingen tusschen Mécaday en de hoofdstad. Het zuidelijkste punt daarvan is onder de bevelen gesteld van het befaamde rooverhoofd Meeatoon, die den koning van Ava steeds belooft, dat hij de engelschen in de zee zal drijven.

Lord Dalhousie schijnt den oorlog in deze streken niet te sterk te willen voortzetten, met het oog op de gebeurtenissen in China, welke ligt eene wending voor een groot gedeelte zou kunnen nemen, waardoor de Britsche magt naar dat land zou kunnen worden geroepen, te meer daar de Vereenigde Staten zich naar de zijde van China en Japan willen uitbreiden. (De schepen der Amerikanen, die naar Japan bestemd zijn, werden te Shanghai vereenigd.)

CHINA.

De jongste tijdingen uit China, thans omstandiger bekend geworden, bevestigen dat de opstand zich gedurig meer uitbreidt, en dat de opstandelingen zich in de tweede stad des rijks, Nanking evenzeer als te Amoy, handhaven. De Engelsche gouverneur te Shangbai, Sir C. Bonham, had een togt naar Nanking gedaan, en was aldaar verscheiden dagen bij de opstandelingen gebleven; hetgeen de Engelschen zelve, te Hongkong nog al zonderling en weinig met de betuigingen van onzijdigheid overeenstemmende voorkwam. Hoe dit zij, men scheen het oogenblik te voorzien, waarop de beweging in China eene zending van scheepsmagt noodzakelijk kon maken, tot beveiliging van de Engelsche onderdanen en goederen. Het bleek meer en meer, dat de opstandelingen door godsdienstigen ijver aangedreven werden, en eene soort van Protestantsch Christendom vermengd met mijstieke voorstellingen, hadden overgenomen. Hun hoofd, „de Vorst des Vredes” geheeten, had eene houding als die van Mahomed aangenomen, bewerende te zijn uitverkoren tot deze omwenteling in het Chinesche rijk en daartoe betrekkingen met engelen te hebben.

PERZIE.

Men verneemt dat Rusland meer en meer pogingen aanwendt om van Perzië den afstand te erlangen van de provincie Azerbaidjen (Tauris), eene der aanzienlijkste en rijkste des lands ter vergoeding van 80 millioen roebels, welke Rusland van den Schach vordert. De staat der geldmiddelen van Perzië liet niet toe, in de tegenwoordige omstandigheden, eene zoo aanzienlijke som uit te betalen, waarop de Russische gezant Vorst Dolgeroucki, in de stelligste bewoordingen op den afstand van genoemd landschap heeft aangedrongen, dat ten zuiden van de Russische zee, aan de Russische grenzen ligt. Daar Rusland de waarde van dat landschap echter verre boven de door hetzelve geëischte som stelt, wil genoemd Rijk het verschil in gereed geld bijpassen. Men hield het er voor, dat deze overeenkomst zou worden gesloten, zoowel uit hoofde van den ongunstigen toestand van Perzië als om den wensch zijner staatslieden om eene aanzienlijke som in handen te krijgen.

Engeland heeft zijne betrekkingen met het hof van

Teheran zoo goed als afgebroken, en Frankrijk sedert lang zijn gezantschap van daar teruggeroepen, zoodat de Turksche gezant alleen stappen heeft gedaan, om de sluiting van dien koop te verhoeden, waardoor Rusland zijne grenzen aan de zijde nog meer zou uitbreiden; en het Turksche rijk al meer en meer in het Russische rijk zou worden ingesloten. Ofschoon het den Turkschen gezant Achmed-effendi, aan geen bekwaamheid ontbreekt, twijfelt men, of hij bij aandrang van Rusland wel zal kunnen slagen in zijne pogingen.

Binnenland.

's Gravenhage, 1 Augustus.

Wij zijn in staat mede te deelen, dat de Regering reeds heden het antwoord heeft ingezonden op het verslag van de Tweede Kamer betrekkelijk het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

Z. M. de Koning van Pruissen heeft de heeren Storij, magazijnmeester der marine en Jhr. van Hoorn van Burgh, luit. ter zee eerste klasse adjudant van den directeur en kommandant der marine te Vlissingen, benoemd tot ridders van den Rooden Adelaar 4de klasse.

Uit Sneek, aldus meldt men ons, is den 30sten Julij het volgende adres, van vele handteekeningen voorzien, verzonden aan den Koning.

Aan Zijne Majesteit den Koning.

Sire!

Werd het godsdienstig gevoel van de ondergeteekenden gevoelig aangedaan, toen het eener factie mogt gelukken, om, ter bereiking van hare eerzuchtige en staatkundige bedoelingen, kerkelijken naijver op te wekken, — toen er zoo véél vreemd vuur op den altaar werd gebragt, en onder het masker van godsdienst zoo veel haat en tweedragt tusschen de burgers van hetzelfde Vaderland werd gezaaid, — met genoegen vernamen zij daarentegen, dat de wensch van het vorig ministerie was: *dat de Koning* waakt en zal waken dat niemands regten worden gekrenkt, en de belijders der onderscheidene godsdienstvormen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

Dat praerogatief der Kroon, was voor de ondergeteekenden een genoegzame waarborg ook dáárvoor dat het eener factie, langs hoe vele kronkelpaden zij zich ook den weg zocht, niet zou gelukken, om de eischen van eene tijdelijke *numerieke* meerderheid meer te doen gelden dan regt en wet.

Met al den eerbied voor het grondwettige regt van Uwe Majesteit, om een Ministerie te vormen, vermeenen evenwel de ondergeteekenden hunne verwondering daarover kenbaar te mogen maken, dat de Ministers, die *thans* met Uwer Majesteits vertrouwen zijn vereerd, zijdelings hebben gemeend hunne voorgangers te moeten beschuldigen, als of door DEZEN *niet* waren gewaardeerd de praerogatieven der Kroon, en als of voor dezen de bepaling van art. 54 der Grondwet: *„De uitvoerende magt berust bij den Koning„*, een' doode letter ware geweest.

Die verwondering bestaat vooral thans, Sire! nu het tegenwoordig Ministerie, met voorbijzien van art. 104 der Grondwet, volgens welke de wetgevende magt berust bij den Koning en de Staten-Generaal, heeft kunnen goedvinden, om eene vreemde magt gerust te stellen omtrent maatregelen *„in eigen boezem„* te nemen; — om met een vreemden vorst, als het ware te *„onderhandelen„* over eene in Nederland in te voeren wet.

Sire! Van alles wat dezer dagen in staat was, het nationaal gevoel der ondergeteekenden te schokken, heeft hun niets pijnlijker aangedaan, dan de in de Tweede Kamer, ten aanhoore van het Nederlandsche volk, — ten aanhoore van geheel Europa, — afgelegde verklaring van den Minister van Buitenlandsche Zaken, dat Uwer Majesteits buitengewone Gezant naar den Paus van Rome was afgevaardigd, om *diens* gemoed te bevredigen, over het ontwerp van wet regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, *hier te lande!*

Die woorden toch zijn hoogst krenkend voor het gevoel van waarde, hetwelk de Nederlandsche natie hecht aan hare zelfstandigheid; en in de geschiedboeken van ons Vaderland zal men wel te vergeefs naar een tweede voorbeeld zoeken, dat onder de koninklijke regering van Oranje iets dergelijks plaats had.

Zoo! het Hof van Rome, dat zich zoodanige beleediging veroorloofde jegens Nederland, — jegens dat Nederland hetwelk, vereenigd met Oranje, naar een roemrijk verleden kan heenwijzen, — zoodanig dat de vriendschaps-betrekkingen door uwer Majesteits regering er mede werden afgebroken, — aan datzelfde Hof worden nu, per buitengewonen gezant, bevredigende woorden toegesproken over eenen maatregel, in *eigen boezem* te nemen, die hier het geschokte nationaal gevoel zullen moeten bevredigen!?

Wij Sire! weten geene woorden te vinden, die naar waarheid onze verontwaardiging daarover kunnen uitdrukken.

Sire! de band, die Nederland en Oranje verbindt loopt gevaar veel van hare kracht te verliezen, wanneer de natie dergelijke beleediging jegens Koning en volk, *beiden* aangedaan, zonder voldoening moeten verduren.

Sire! wij doen een beroep op uwer Majesteits zinspreuk *„Ik zal handhaven„*; en verzoeken eerbiedig maar tevens vrijmoedig en dringend, dat het uwe Majesteit moge behagen, het nu meer dan ooit geschokte nationaal gevoel te bevredigen, door zulke maatregelen, als waartoe de koninklijke praerogativen het regt geven, en als door uwe Majesteit oirbaar en gepast zullen worden geoordeeld.

Hetwelk doende,

Sneek, 30 Julij 1853.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Wij ontvangen mededeeling van het onderstaande adres, dat door vele Protestantsche ingezetenen te Winschoten, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden verzonden.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

De ondergeteekenden, Protestanten, wonende te Winschoten, verzoeken, bij de behandeling der wet, ter regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen in Nederland, om, behalve al het reeds door de sectiën der Kamer, zoowel als door de openbare pers, tegen deze wet aangevoerde, *ook hunne bezwaren mede in overweging te nemen;* hierin bestaande, dat,

De ondergeteekenden voorzien, *dat de aanneming van genoemde wet, geboet kan moeten worden met het zelfbestaan van Nederland als Staat; — met zijne nationaliteit.*

Zij voorzien, door de aanneming dier wet, in de gevolgen zooveel verdeeldheid en disharmonie in de natie, dat de Staat daardoor de energie verliest, om, zelfs een enkele zwakke stoot van buiten te kunnen verduren niet alleen, maar houden het voor niet ondenkbaar, dat zij door inwendige verwarring, als noodzakelijk gevolg der wet, tot zelfontbinding kan geraken.

Eene wet nu daar te stellen, waaruit zulke heilloozе gevolgen zouden kunnen voortvloeijen, moest van zeer overwegend belang zijn; doch juist omgekeerd, schijnt de wet enkel eene weêrklank te zijn op de petitiën tegen de organisatie der R. K. kerk-inrigting: want de behoefte aan genoemde wet is noch gebleken, noch overtuigend aangetoond, tenzij men aanname, dat de eene gezindte oppermagt over de andere moet oefenen, eene verderfelijke aanname in het staatkundige, en laakbaar in het godsdienstige.

Genoemd Protestantsch anti-bisschoppelijk petitionnement is op geenerhande wijs eene voor den Staat gevaarlijke wet waardig: of mag het zelfbestaan van den Staat op het spel worden gezet, om de gevolgen van het schrijven van wijlen den Heer Drieling te Utrecht, aan de Hervormde predikanten in Nederland, waarvan velen, door dwaze ijdelheid aangeblazen, de gemeenten in rep en roer bragten, vernederend voor het Protestantisme? Want diegenen die in staat zijn om dit in zijn wezen te kennen, en zoo regtschapen om het te huldigen, zouden het niet gaarne aan de vernedering onderwerpen, om te erkennen, dat het in eenig gevaar verkeerde, door den glans van een ander kerkgenootschap. Ten minste de ondergeteekenden zijn in de overtuiging, dat het Protestantisme bloeijen kan in elk individu, wiens geest niet kunstmatig verslaaft is, en zijn zij dien ten gevolge ook geheel zonder vrees voor elk voorgewend gevaar.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Z. M. de Koning heeft bepaald, dat van af 15 Aug. tot en met 15 September door de kavallerie in het Kamp bij Reijen exercitien zullen plaats hebben. Men meldt uit Oosterhout dienaangaande de volgende bijzonderheden; de bijeen te trekken troepen zullen bestaan uit 6 eskadrons kavallerie, als 3 van het 1ste en 3 van het 4de regiment dragonders, ten einde met de eskadrons jagers te paard uit Tilburg groote manoeuvres uit te voeren. De eskadrons zullen op hunne gewone sterkte worden gebragt en een gedeelte der staven zullen ze begeleiden. De te betrekken kantonnementen zijn Oosterhout, Gilze en Donge, terwijl de generaal jhr. Storm de Grave met zijnen staf te Reijen zal gevestigd zijn.

In het kamp bij Zeist is men ijverig bezig met het daarstellen van die gebouwen, welke buiten de linie der tenten voor eetzaal van officieren, koffijhuizen of aanlegplaatsen worden opgeslagen. De aldaar kamperende 250 man hebben reeds bijna alles in gereedheid gebragt, wat tot het kamp zelve betrekking heeft, als de keukens, de waterputten, die vrij wat herstel behoefden, de emplacementen voor de koninklijke tent, voor die van den staf en de overige tenten, het terrein voor de godsdienstoefening, enz. Alleen het opslaan der tenten zal dus nog noodig zijn, om het geheel te voltooijen; hiermede zal eerst den 1 Aug. worden begonnen. De reeds kamperende troepen hebben nog al last gehad van den velen regen; men heeft dus ook afwaterings-kanalen aangelegd. Voor de omliggende plaatsen geeft bereids het kamp veel vertier. Het wordt opgeslagen eenige minuten regts van den weg van Utrecht naar Amersfoort, even voorbij het *Huis ten Halve.* [*U. C.*]

De gemeente-besturen in de provincie Gelderland zijn door de ged. Staten dier provincie uitgenoodigd, om in dezo maand eene collecte te doen plaats hebben ten behoeve van de slagtoffers van den hagelslag, die op den 5den Julij de gemeenten Zevenaar, Aalten, Gendringen, Winterswijk, Ede en Wageningen heeft geteisterd. De schade is zeer aanzienlijk en bedraagt alleen in de gemeente Ede ruim *f* 90.000, —

De *Nederlander* meldt uit Zwolle, 27 Julij, dat naar men met zekerheid verneemt, dezen winter aan 's Rijks veeartsenijschool te Utrecht hernieuwde proeven zullen genomen worden ten aanzien der inenting van koeijen, tegen de longziekte. Deze proeven zullen met 50 stuks vee genomen worden.

In het algemeen kan men van de inenting tegen de longziekte zeggen, dat de proeven op onderscheidene tijden genomen, aan de verwachting hebben voldaan en op menigen stal dien ten gevolge de ziekte heeft opgehouden.

Bij de herstemming te Zierikzee tusschen de heeren Mr. J. Moolenburgh, te Zonnemaire en H. A. van Adrichem, is eerstgenoemde bij meerderheid van stemmen tot lid van de Staten van Zeeland verkozen.

Te Nieuwediep is op den 29sten aanbesteed het bouwen eener kerk en pastorij van de Evangelisch Luthersche gemeente. De heeren gebr. Jansen zijn voor de som van *f* 14.400.— aannemers geworden.

Men verneemt, dat de herbouwde schouwburg te Rotterdam op 13 Augustus a. s. zal worden ingewijd; zij zal alsdan worden bespeeld door het Amsterdamsche tooneelgezelschap onder directie van den heer J. Ed. de Vries, hetwelk bij die gelegenheid het treurspel *Adel en Mathilde* benevens eene *zinnebeeldige voorstelling* zal opvoeren, ter inwijding van het nieuwe schouwburgtooneel, in welke beide de heer A. Peters de hoofdrol zal vervullen.

Op den 30sten arriveerde te Willemsoord onder het lossen van saluutschoten, Z. M. instructie-vaartuig de brik Zeehond, kapt. luit. B. G. Escher, komende van Corunha, met de adelborsten van het 2de en 3de studiejaar aan boord.

De luitenant ter zee 1ste klasse R. L. de Haes is tot kommandant van Z. M. kanonneerboot n°. 27, te Millingen gestationeerd benoemd, en zal in zijne betrekking aan boord van Z. M. wachtschip *Ajax*, te Hellevoetsluis gestationneerd, worden vervangen door den luit. ter zee 1ste kl. van de Kasteele, onlangs per *Ardjoeno* uit Oost-Indie gearriveerd.

De Staten der Provincie Utrecht hebben met bijna algemeene stemmen aangenomen een voorstel tot verbetering van den Hollandschen IJssel, en daartoe bewilligd eene bijdrage van de zijde der provincie van *f* 110.000, — over een tijdvak van elf jaren.

Bij resolutie van 8 Julij 1853 heeft de minister van financien goedgevonden, met wijziging van het vroeger voorgeschrevene voor de herziening van voor aanpeil aangegeven turf, te bepalen, dat naar gelang de turf, welke gedeeltelijk los gestort en gestapeld is, bij de opneming bevonden wordt meer of min vast in elkander te zitten, de vermenigvuldiging der kubiek palmen, ter berekening van het getal tonnen, ook zal kunnen plaats hebben met 5½ en 6¼.

Op den 31sten December ll. waren op de hoogeschool te Utrecht studerende: in de godgeleerdheid 218 studenten; in de regtsgeleerdheid 237; in de geneeskunde 88; in de letterkunde en wijsbegeerte 15; in de wis- en natuurkunde 16; totaal 574.

In de laatste algemeene vergadering van het koninklijk zoölogisch genootschap *Natura Artis Magistra*, bragt de vice-president, de heer J. A. Heyse, hulde aan de nagedachtenis van den door allen geachten voormaligen voorzitter van het genootschap, den heer G. de la Fontaine Schluiter.

De finantieele toestand van het genootschap bleek bloeijend te zijn, terwijl het getal leden en bezoekers steeds klimmende was.

De terreinen, thans 473 „Natura Artis" waren weder ruim uitgebreid en door de daarop te plaatsen gebouwen zal ruime gelegenheid gegeven worden, om de verza-

melingen ten toon te stellen.

De vergadering werd daarna met eene hartelijke toespraak besloten, terwijl de vice-president de leden nogmaals uitnoodigde de diergaarde en de verzamelingen zooveel mogelijk tegen moedwil of achteloosheid te beveiligen.

Op den 29sten des namiddags is de kiel gelegd van een barkschip groot 300 lasten op de werf van de heeren S. van Gijn en Zn. voor rekening van den heer P. van Rossum te Rotterdam.

De berigten over den oogst in Twenthe luiden nog steeds gunstig. De hooibouw heeft er zeker, vooral op de lagere weiden, nog al veel geleden, door den geweldigen toevoer van water, die nog dagelijks aanhoudt, terwijl de afwatering niet voldoende is. Over het koren is de meening echter algemeen gunstig. De rogge is wel niet bijzonder zwaar geladen, maar geeft zware, groote korrels, terwijl de boekweit in vollen bloei te velde staat en naar men oordeelt, een goeden oogst voorspelt. De aardappelenziekte heerscht wel onder de vroegere soorten, maar de latere soorten blijven tot dus ver vrij algemeen verschoond.

De berigten nopens den toestand van Mlle Rachel zijn zorgwekkend, daar zij met eene aanmerkelijke verzwakking der stemorganen schijnt bedreigd te worden.

Op 29 Julij jl. is te Groningen overleden de Heer Mr. A. A. Ganderheyden, griffier bij het provinciaal geregtshof aldaar.

Nederlandsche Kolonien.

PER OVERLANDMAIL

Batavia, 8 *Junij* 1853.

Bij besluit van den gouv.-gen. van Ned. Indie van 2 dezer is bepaald: De belasting op de bazaars en warongs in de afdeeling Krawang, welke tot dusver ten behoeve van den lande zijn verpacht geweest, en dus ook de verpachting van dat middel wordt afgeschaft. — De bazaars en de daarop staande loodsen worden, bij wijze van heerendiensten, door de bevolking onderhouden en schoongehouden. — De policie op de bazaars wordt, onder toezigt der districtshoofden, uitgeoefend door de hoofden der naastbij gelegene kampongs en dessa's; behoorende het tot de eerste pligten dezer hoofden, te zorgen, dat geenerlei heffing, hoegenaamd en onder welk voorwendsel ook, meer op de bazaars geschiede.

— Te rekenen van 1 Julij 1853, wordt afgeschaft het territoriaal-regt, [illegible] raal, van 14 Oct. 1833 N°. 569, wordt geheven op de koffij en peper, bij den uitvoer te Benkoelen.

— In den aanvang van dit jaar werd een gouvernements-commissaris naar de wester-Afdeeling van Borneo gezonden, die meende zonder verder dralen tot het bezetten van Sepang door onze troepen te moeten overgaan, als het eenige middel om het Nederlandsche gezag daar ter plaatse te handhaven, onze bondgenooten van Samtian-keo tot terugkeer naar dat landschap te bewegen en de voornaamste der vredesvoorwaarden van 1851 uitvoering te doen erlangen. Op 29 Maart rukte dan ook eene kolonne op, uit Sambas, bestaande uit eene Europesche en Maduresche kompagnie van het 13de bataljon; op groot compleet eenige walbusschutters, twee houwitsers en even zooveel handmortieren, met derzelver bediening. Onder den kommandant der troepen in de Wester-Afdeeling van Borneo, den majoor A. J. Andresen, die de kolonne vergezelde, werd het bevel over dezelve gevoerd door den kapitein W. E. Kroesen. In weerwil der algemeen verspreide geruchten, dat de Taykong-chinezen zich daartegen zouden verzetten, werd Sepang op den 7den April jongstleden zonder slag of stoot door onze troepen bezet. Op den 12den April daaraanvolgende kwam de gouvernements-Commissaris te Sepang en werd door eene deputatie van Chinezen der drie kongsien (Taykong, Limtiao, Sjip Ung Fon) feestelijk ingehaald, die twee dagen later schijnbaar tevreden, weder vertrokken; zijnde op hun verzoek een vroeger bepaalde termijn, om naar Sambas op te komen, door den gouv. commissaris met 14 dagen verlengd. Opmerkelijk echter was het, dat ten zelfden dage, omstreeks den middag, de bazaar en de mijnhuizen rondom Sepang plotseling verlaten werden door de aldaar gevestigde Chinezen van de drie kongsien. Op de volgende dagen werd echter niets bespeurd wat aan vijandelijkheden kon doen denken In den morgen van 18 April nam de gouvernements-kommissaris de terugreis aan naar Sambas, vergezeld van den majoor Andressen, den adsistent-resident van Sambas, van Prehn, den pangeran ratoe toeha Mangkoe Negara, de hem toegevoegde ambtenaren von de Wall en Rijnbende, en den adjunct-intendant der militaire administratie van Mienne, met het voornemen om te Kedoendoeng (Soengei Oenoet) nachtverblijf te houden, waar men omstreeks den middag aankwam. Een half uur later werd een hevig geschreeuw en lillavuur vernomen, en stormde eene bende van een honderd vijftigtal Chinezen de te Kedoendoeng opgeslagene tijdelijke gebouwen binnen, roofde of verbrandde al wat daar gevonden werd en vervolgde toen den gouvernements-commissaris met de hem vergezellende officieren en ambtenaren, die tijdens dezen verraderlijken aanval zich gelukkig niet binnen de gebouwen, maar in een boschje op een nabij gelegen heuvel bevonden. Met de wacht te Kedoendoeng, bestaande uit een korporaal en 3 flankeurs, en met twee onderofficieren, die den majoor Andressen als schrijver en teekenaar vergezelden, viel er niet aan te denken zich tegen de Chinezen te verzetten. Er werd dus langzaam geretireerd, wordende door de zes evengenoemde militairen de achterwacht gevormd. Een half uur daarna verscheen later stuitte men op een detachement van 70 infanteristen. Nu werd onmiddellijk weder voorwaarts gerukt; de Chinezen vlugtten overhaast, slechts op den heuvel bij Kedoendoeng hielden zij een oogenblik stand; een uur nadat zij Kedoendoeng overvallen hadden, waren zij van daar weder verdreven. Onzerzijds had men geen enkele gewonde, niettegenstaande door de Chinezen hevig was gevuurd; sporen van bloed toonden aan, dat ons vuur beter getroffen had dan dat der Chinezen. Het baatte echter weinig van de plaats weder meester te zijn; de koffers werden opengehakt en ledig hier en daar verspreid gevonden; met geringe uitzondering waren al de te Kedoendoeng voorhanden levensmiddelen eene prooi der vlammen geworden. Met vermoeide troepen zonder levensmiddelen, te trachten de volgende étappe te Soengei Tempapan of Anou te bereiken, werd niet raadzaam geoordeeld, daar men in het onzekere was of die plaats ook niet door de Chinezen was overvallen, en men de overtuiging had, dat de bende, waarmede men te doen had gehad, slechts eene geringe afdeeling was van de magt der Chinezen. Er werd dus besloten naar Balei Beniang en Sepang terug te trekken, welke laatste plaats des nachts ten 1 ure werd bereikt. In den namiddag, omstreeks half vijf ure, hadden zich drommen van gewapende Chinezen voor Sepang vertoond en zich in den omtrek gelegerd. Hunne wachtvuren waren van verre te zien. Gedurende tien dagen hebben zij de kolonne binnen het versterkte kongsiehuis belegerd gehouden. In weerwil dat de schaarschte der levensmiddelen al dadelijk de rantsoenen rijst tot op 2/3 moest doen verminderen en zelfs spoedig in het geheel geen jenever meer aan de troepen kon verstrekt worden, bleef de geest uitmuntend. Bij dagelijksche uitvallen werd belangrijk nadeel aan de Chinezen toegebragt; nergens hielden zij stand, waar met den looppas op hen werd ingestormd. Onbegrijpelijk is het, welke belangrijke versterkkingen in weinige dagen door hen zijn aangelegd, op den weg tusschen Sepang en Kedoendoeng, en waaruit blijkt, dat duizenden van menschen op de been zijn geweest. Op den 27sten gelukte het echter eene tweede kolonne, groot 135 man, met 2 handmortieren, onder de kapiteins der infanterie van de Kasteele en van Houten, welke den 24sten te voren uit Sambas gerukt was, zich met de belegerde kolonne te vereenigen, na de Chinesche versterkkingen langs den weg overal in den rug te zijn aangevallen, waarop de vijand onvoorbereid de vlugt nam. Op den 28 April werden de Chinezen uit hunne laatste positien voor Sepang verdreven, zoodat om 10 ure des voormiddags geen enkele vijand uren in den omtrek meer te zien was. Ruim tachtig lilla's, waaronder een metalen één-ponder, een vijftigtal vlaggen en vaandels, eene menigte geweren, twee handzwaarden, pieken, enz., zijn aan de onzen in handen gevallen. Het verlies der Chinezen moet zeer aanmerkelijk geweest zijn, hoezeer slechts een twaalftal lijken zijn gevonden; men zag echter dagelijks aan alle zijden geblesseerden wegdragen. Berigten te Sambas ontvangen, gewagen van 200 dooden en gewonden. Aan onze zijde telt men slechts 19 gewonden, waarvan 5 zijn overleden, namelijk 2 Europesche en 2 Maduresche soldaten en 1 vrouw. Daar alles in den omtrek van Sepang verwoest en te dier plaatse niemand meer te bestrijden of te beschermen was, de levensmiddelen ten einde liepen en de ondervinding geleerd had, dat men niet op koelies rekenen kon, om in de behoefte te voorzien, werd besloten Sepang vooreerst te verlaten, het welk in den morgen van 29 April plaats vond. De kolonne overnachtte te Balei Beniang, bleef 30 April en 1 Mei te Kedoendoeng, bereikte 2 Mei Soengei Tempapan of Soengei Anou, 3 Mei Seminis en 4 Mei Sebawie, waar Zr. Maj. stoomschip Celebes gereed lag, om de troepen naar Sambas terug te voeren. Nergens was de vijand meer te zien.

Door den Gouverneur-generaal van Nederl. Indie zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement. Benoemd tot ads.-resid. van Panarokan en Bondowosso (Bezoeki), C. Wiggers; tot komm. op het res.-bureau te Bezoeki, L. H. Dubois; tot komm. bij den adsist.-res. van policie te Samarang, R. R. J. Schilter; tot lid in den res.-raad te Riouw, J. G. Duijkers; tot secr. van den dir.-gen. van financien, G. H. Rensing; tot lid in den raad van justitie te Samarang, Mr. J. K. de Wit; tot lid in den raad van justitie, te Soerabaija, Mr. A. M. Fokker; tot lid in den landraad der stad en voorsteden van Batavia, Mr. J. J. C. Gaaijmans; tot griffier bij den raad van justitie te Padang, Jhr. Mr. E. A. J. D. Dibbets; tot ontv. van de belast. op alle legaten en collat. successien te Samarang, C. de Chauvigny de Blot; tot komm. op het bureau van den ads-res. van Probolingo, P. Koppeschaar; tot 1sten komm. bij de dir. der middelen en dom., K. F. Holle; tot 1sten komm. op het bureau van den resid. Soerabya, J. F. de Haart.

Ter westkust van Sumatra: tot res. der Pad. Bovenl., P. T. Copperus; tot res. van Tapanolie, F. H. J. Netscher; tot ads.-res. van Tanah-Datar, in de Pad. Bov., C. H. Palm; tot control. 1ste kl., V. Barthelemy, tot control. 2de kl., K. J. Jellinghaus.

Belast: Met het civiel gezag in de XIII en IX Kotta's, de control. 1ste kl. J. A. W. Ophuijsen, te Natal; de control. 1ste kl. V. Barthelemy; te Kajoetanam, de control. 3de kl. H. A. Mess.

Bevorderd bij het pers. der indigo-cultuur: tot opziger 2de kl., de opz. 3de kl. C. T. Bisschoff; tot opz. 3de kl., de opz. 4de kl. J. Corneille.

Opgedragen de waarneming der betrekking van chef van den waterstaat en 's lands civiele werken, aan den majoor der genie G. H. Uhlenbeck.

Gepensioneerd: De op zijn verzoek eervol uit 's lands dienst ontslagen ambt F. C. Rose; de op haar verzoek eervol uit 's lands dienst ontslagen stadsvroedmeesteres te Samarang, A W. Lubbers wed. Ottenhof.

Ontheven: Eervol, wegens ziekte, als komm. bij den ads. res. van policie te Samarang, H. W. v. Affelen van Saemsfoort, onder toekenn. van wachtg.; op zijn verzoek, de benoemde kontr. der 2de kl. bij de land. ink. en kult. F. A. C. Halewijn, als landm. en rooim. voor de afd. Bezoeki, Panaroeka en Bondowosso.

Ontslagen: Op zijn verzoek eervol uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gew. klerk bij 's lands kas te Banda R. Landi; uit 's lands dienst, de gewezen zout-verkoop-pakhuism. en postkomm. te Pekalongan, J. G. Struwer; eervol uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de hoofd-ingen. van den waterstaat te Batavia, J. Tromp; op verzoek eervol uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de secr. en boekh. bij het vendu-dep. te Soerabaija, C. Krijgsman; uit 's lands dienst, de gewez. opz. der Braz. koffij-bereid. in de res. Cheribon, F. A. C. van der Smisse; op zijn verzoek onder toekenn. van pensioen, de ambt. W. L. v. Guericke, laatstelijk res. van Ternate.

Bestemd: Op zijn verzoek, de civ. geneesh. te Cheribon, J. K. v. d. Broek, tot uitoefening van de genees-, heel en artsenijmengk. bij de factorij voor den Nederl. handel op Decima (Japan).

Aan de Oost-Indische ambtenaren, met verlof in Nederland, Mr. W. C. E. baron de Geer, V. P. G. de Serière en J. H. Levyssohn, is tot verder herstel van gezondheid, eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden verleend.

Verleend: wegens ziekte, een tweejarig verlof naar Nederland aan den hoofdopziener bij 's lands drukkerij te Batavia, W. Osseman.

Verleend, wegens ziekte, een verlof naar Japan voor den tijd van 6 maanden, aan het lid der alg. rekenkamer J. H. Vemer.

Militair Departement. Bij de militaire administratie bevorderd tot intend. der 2de kl., de onder intend. der 1ste kl. J. E. van der Smissen; tot onder-intend. der 1ste kl., de onder-intend. J. F. Mumkes; tot betaalm. der 2de kl., de aspirant-intend. J. Revius, de asp.-betaalm. J. P. H. de Lassasie en J. P. N. Dieudonné; tot âspirant-belaalm.: de adj.-onder-offic, bij het 13de bat. inf. A. J. Aberson en de serg. bij het garnizoens-bataljon in de 1ste militaire afdeeling M. L. v. Dorsten; bij het korps genie en sappeurs, tot majoor de kapt. F. L. Maurenbrecher; tot kapt., de 1ste luit. L. H. Deeleman; tot 1sten luit., de 2de luit., A. Hyman.

Ontslagen: Op hun verzoek, eervol, uit Zr. Ms. milit. dienst, onder toekenning van pensioen, de offic. v. gez. der 1ste kl., O. Kunhardt en de kapt. der inf. F. J. Berg.

Marine Departement. Benoemd: Definitief, van af primo Junij 1853, tot administ. van het depot van zeekaarten, boeken en instrumenten bij het marine-depart., de uit het vaste corps zee-officieren, op zijn verzoek eervol ontslagen luit. ter zee 1ste kl., P. baron Melvill van Carnbée, thans met de waarneming dier betrekking belast.

Ontslagen: Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de kapt. luit. ter zee C. Heije, zullende zijn pensioen nader worden geregeld.

Advertentiën.

NAAR CURAÇAO,

Ligt te **ROTTERDAM** in lading, *om spoedig te vertrekken*: het Gezinkt Schoener Kofschip ***RIGA***, Kapitein H. BRUINS, voor GOEDEREN en PASSAGIERS. Te bevragen bij den Reeder H. VAN RIJCKEVORSEL, en bij de Cargadoors KUYPER, VAN DAM en SMEER.

(29)

Laatste Berigten.

Z. M. heeft benoemd tot HD. jagermeester, Jhr. Mr. Jean de Jonge van Zwijnsbergen.

Den 28 Julij heeft Hare Majesteit de Koningin een bezoek gebragt aan Haren DoorL. Vader, den Koning van Wurtenburg, welke de baden te Schlangenbad gebruikt.

Prijs Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 1 Augustus 1853.

Nederland.	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2½	63⅞ 4 3¹⁵/₁₆
Dito Certificat..	3	76⅞ ¹⁵/₁₆
Dito Dito ..	4	95¹¹/₁₆ ¾
O. I. Leening..	4	95⁹/₁₆ ¹¹/₁₆
Amort. Syndic.	3½	95
Hand.-Maats. .	4½	126¼
Belgie.		
Certificaten. . .	2½	
D° *Rothschild* .	2½	53³/₁₆
Frankrijk.		
Obligatiën . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	23⅛ ³/₁₆
Dito Buitenl. .	3	48¼ ⅜
D°. Binnenl.°/m.	3	43¼
Bew. Sp. Com.		6⅝ ¹¹/₁₆
Amort. Schuld..		
Portugal.		
Londen	5	
Dito dito. . . .	4	39¼

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	109
Dito 1828/1829	5	108
Cert.1831/1833	5	
Dito Dito	4½	
Dito *Hope* . . .	4	93⅞ 4⅛ 4¼
Dito *Stieglitz* .	4	93 ⅜ ¼
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito. .	6	
Polen.		
Obligatiën . . .	4	86¼
Oostenrijk.		
Metalliek . . .	5	82⁷/₁₆ ⁹/₁₆
Dito bet. Amst.	5	94⅞ 95
Dito letter B. .	5	94⅞ 95
Dito 1847 . . .	2½	42½ ⁹/₁₆
Dito 1851/1852	2½	42½

Mexic., te Londen, 3 pct. 26½; dito Onb. 26⅜; Gren. Uitg. 9¼; Venez. 3½ pct. 37½; dito Uitg. 1 pct. 15¼; Peru 4½ pct. 81½; nieuwe 3 pct. Port. 39¼, ⁹/₁₆, ⁷/₁₆; Brazil. 4½ pct. 97⅝; Originele actien 4³/₁₆.

Hollandsche fondsen waren heden meer gewild. Van Buitenl. waren alleenlijk 4 pct. Russen, en 3 pct. Portugeesche beter te plaatsen, inzonderheid de eerste, terwijl de overige soorten bij eenige affaire in Spaansche en Oostenrijksche meer aangeboden waren.

Per Telegraaph.

LONDEN. Maandag, 1 Augustus, Consols op tijd. 97⅞; Mexico nieuwe 3 pct. 26¾; Portugal 4 pct. 42½ excoup; dito 1 pct. 23⅜; dito Certific 6¾.

PARIJS, Vrijdag 29 Julij. Fr. rente 4½ pct. 103.40; Dito 3 pct. 78.55; Spanje binn. 3 pct. 42⅝; Dito nieuwe 1 pct. 22¾; Belgie 4½ pct. 98¼; Russen 98¼; Piemont 5 pct. 96.75; N. Metall. 5 pct. 96; O. Metall. 87½.

MADRID, Woensdag 27 Julij. Spanje binn. 3 pct. 44[illegible]; dito nieuwe 1 pct. 23½; Certificaten 3½.

WEENEN, Vrijdag 29 Julij. Metall. nieuwe 5 pct. 9[illegible]; dito La B. 5 pct. 107¾; Bankact. 1404; Lomb. Venez. 9[illegible]; Londen 1039; Parijs 128; Zilver 8⅞.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te 's Gravenhage.